

Ari Koponen ps ym.

Toimenpidealoite etäopiskelun mahdollistavan opetussuunnitelman laatimisesta

Eduskunnalle

Opetus ja ohjaus on järjestetty poikkeuksellisin opetusjärjestelyin 18.3 alkaen. Valtioneuvoston soveltamisasetuksen perusteella kouluissa, oppilaitoksissa ja korkeakouluissa on siirrytty pääosin etäopetukseen sekä itsenäisen opiskelun tukemiseen. Velvollisuus lähiopetuksen järjestämiseen koskee kuitenkin esiopetuksen oppilaita, perusopetuksen 1.—3. vuosiluokkien oppilaita, erityisen tuen ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia oppilaita sekä maahanmuuttajille tarkoitettuun perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistuvia oppilaita, jos kunta on järjestänyt valmistavaa opetusta. Opetuksen järjestäjillä on velvollisuus järjestää oppimisen tukea, maksuttoman opetuksen piiriin kuuluvia palveluja ja etuuksia sekä oppilashuoltoa siinä laajuudessa ja sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se on olosuhteisiin nähden mahdollista toteuttaa.

Perusopetukseen osallistuu Suomessa yli 560 000 lasta. Poikkeustilan aikana perusopetus ei keskeydy, vaan tavoitteena on, että opiskelu etenee opetussuunnitelmien mukaisesti vaihtoehtoisilla tavoilla. Etäopetuksena järjestettävä opetus on perusopetuslain mukaista opetuksen järjestäjän antamaa opetusta, ei kotiopetusta. Suomessa oli Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2018 lopulla 414 kotioppijaa, eli he eivät ole kirjoilla missään kunnan koulussa. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää opetusta eikä palveluja tai etuuksia kotiopetuksessa olevalle lapselle, joihin lähikoulunsa opetukseen osallistuva oppilas on perusopetuslainsäädännön mukaan oikeutettu.

Koronakriisi asetti perusopetuksen aivan uudenlaisen haasteen eteen, sillä opetusta ei ole totuttu järjestämään etäopetuksena. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuusikäisten perusopetus tulee järjestää aina lähiopetuksena. Opetussuunnitelman (perusteet vuodelta 2014) mukaan etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta voidaan hyödyntää esimerkiksi videon tai tietokoneen välityksellä, kunhan lähiopetuksen kriteerit täyttyvät.

Perusopetuksen oppilaat ovat opetuksen järjestäjän vastuulla kaikessa toiminnassa, jota tämä järjestää. Vastuu ulottuu kaikkiin opetus- ja toimintapaikkoihin. Poikkeustila julistettiin nopeasti, ja on selvää, etteivät kunnat ehtineet varautua etäopetuksen järjestämiseen. Osassa kunnista kansallisia ohjeita ei noudateta eikä suosituksia seurata. Etäopetus on osoittautunut epätasalaatuiseksi, ja toiminnan käytännön toteutus asettaa lapset keskenään eriarvoiseen asemaan. Perusopetusta toteutetaan huonoimmassa tilanteessa kerran viikossa annettavien kirjallisten tehtävien avulla. Säännöllinen yhteydenpito oppilaisiin puuttuu. Tukea ja ohjausta tarvitsevat oppilaat ovat jääneet etänä toteutettavassa perusopetuksessa pahimmillaan kokonaan vaille henkilökohtaista ohjausta. On välttämätöntä, että kriisin jälkeen tullaan määrittelemään kansallisesti kriteerit sille,

Toimenpidealoite TPA 50/2020 vp

mitä perusopetuksen pitäisi minimissään poikkeusoloissa olla ja laaditaan etäopetukseen soveltuva opetussuunnitelma.

Sen sijaan esimerkiksi aistiyliherkille, neurokirjon diagnoosin omaaville oppilaille, sisäilmasta oireileville, kouluahdistuneille, maaseudun pitkien koulumatkojen oppilaille sekä kiusatuille poikkeustilanne ja etäopetukseen siirtyminen on ollut positiivinen kokemus. Nämä ryhmät ovat hyötynet siitä, että saavat opiskella omaan tahtiinsa rauhallisessa kotiympäristössä. Tämän takia olisi hyvä, jos etäopetus voitaisiin mahdollistaa perusopetuksen keinovalikoimaan myös normaalioloissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy koronakriisin jälkeen toimenpiteisiin selvittääkseen mahdollisuutta ottaa etäopetus keinovalikoimaan myös normaalioloissa ja valmistelee etäopiskelua varten opetussuunnitelman.

Helsingissä 23.4.2020

Ari Koponen ps
Timo Heinonen kok
Ville Tavio ps
Jenna Simula ps
Ville Vähämäki ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps